

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Ivre Ac Potestate Romanorum Pontificum,
Imperatorum, Regum ac Episcoporum**

Alvarez Guerrero, Alfonso

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 A 2069

De Imperatore, & eius autoritate. cap. lv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63477)

& principes alios excellere debent, tanto ardentius decet eos diuinam gratiā postulare. In hoc ergo eliditur Philosophorum elatio volentium, quod ex puris naturalibus possemus omnia mala vitare, & perfectam bonitatem acquirere. & de hoc vide supra in sermone Episcopali. ca. I. Et decet regem esse prudentem, quia prudentia est respectu agibiliū. † Sed nullus potest esse prudens, nisi sit bonus, 54 & habeat voluntatem rectam; quia est recta ratio agibiliū. & prudentia est virtus intellectualis directiua virtutum moraliū; quia per prudentiam recte dirigimur in bonum finem, in quem inclinant virtutes morales. † Et partes prudentiæ sunt octo. Memoria, prouidentia, intellectus, ratio, solertia, docilitas, experientia, & cautio. & ille dicitur esse prudens, qui est sufficiens dirigere se, & alios in aliqua bona, siue in aliquos bonos fines. Rex ergo prudens maiorem partem vitæ suæ debet expendere in cogitando, quæ possunt esse regno suo vtilia; quod non sic intelligendum est, vt nullas recreationes corporales habere debeat; Sed debet eis adeo moderate vt, vt non impediatur in regimine regni sui. Nam semper debent suum regimen conformare regimini retroactō, sub quo regnū tutius, & melius regebatur. de hoc vide doctissimum Aegidium Romanū in libro de regimine principum, in ij. parte libri. j. vbi multa videbis.

DE IMPERATORE. ET EIUS AV-
thoritate. Cap. LV.

S V M M A R I V M.

- 1 Quæ & quot requirantur, ad hoc vt quis dicatur bene regere.
- 2 Quot & quibus modis probari possit, Imperium esse à Deo.
- 3 Romanorum Imperator, vniuersalis Christianorum dominus seu protector est, & hoc ratione protectionis & iurisdictionis, ipsius enim est leges condere, tollere, ac corrigere. Item dicitur pater & anima legum, ac etiam lex animata in terris, & nra. 4.
- 5 Deo excepto ac eius vicario, scilicet, Domino Papa, Imperator communis hominum pater dicitur.

Aaa 5

6 Papa

- 6 Papa ubique habet plenam ac liberam dispositionem beneficiorum.
 7 Imperator utrum facultatem habeat, tollendi ius alteri quatum.
 8 Vbi Imperator, ibi nobilium multitudo presumitur.
 9 Verum Imperator, possit sine culpa vassallum feudo privare, remissum.
 10 In qualibet Alemania ecclesia, Imperatori potestas data est, ut canonicum recipi facere.
 11 Rex Francia virum Imperatorem recognoscat.
 12 Hispania Reges subsintue Imperio.

AD Iuristam pertinet inuestigare, quis modus regendi sit melior, ita Bar. in tra. de regimine ciuitatis in princ. Hoc præmisso; Monarchia, seu vnus Regis regimen est optimum, eo quod ibi perfectissime vnitas reperitur. Sed in quolibet bene regente tria requiruntur. Primo, perfecta ratio ad discernendum, ut sciat iustum ab iniusto, licitum ab illicito separare, ut ff. de iustitia & iure. l. j. Secundo debet habere rectam intentionem, ut est tex. in c. omnis. xiv. dist. Tertio debet habere stabilitatem. Illa omnia probantur ex definitione iustitiæ, dum dicitur, quod est constans, & perpetua voluntas, ius suum vnique tribuens, ut in princ. instituti. & in iustitia. ff. de iusti. & iure. Ex his tribus sunt tria argumenta contra tenentes oppositum. Et sic expedit populo, & regno, & toti orbi regi per Imperatorem, pro ut bonus est habens dictas conditiones. Ita Bar. allegando Aegid. Ro. in d. tra. de regimine ciuitatis. Et non sine causa arbitrium, seu arbitralis potestas Imperatoris procedit à Deo, & est vniuersalis dominus. ita Bald. referendo alios doctos. antiquos in l. cunctos populos. C. de summa trinit. & fide catho. & allegat authen. de non alienan. §. si minus igitur. colla. ij. & vide text. in authen. de fide infra. §. quia vero. & C. de veteri iure. enucle. l. ij. §. si quis, & in authen. de consulibus in fi. in lin. nomine domini. de officio prefect. & in authen. quomodo oportet Episcopo. vbi probatur, quod Imperium immediate est à Deo. † Et quod Imper-

Imperium sit à Deo, tripliciter probatur. Primo permissiue; Secundo approbatiue; Tertio formaliter, & effectiue. dico primo, quòd permissiue; nam hoc est permissum à Deo propter bonum vniuersale; quia entia nolunt male disponi, nec bonum est pluralitas principatum. Vnus ergo princeps. vt ait Aristo. xij. metaphy. ad finem. Hoc enim permissum est à Deo sub ratione finis, vt mundus optimis legibus regatur. nam secundum physicam regulam; cuius finis bonus est, ipsum quoque bonum est, omnia enim rectificat finis. iustum est enim à fine dominari omnia secundum philo. Secundo dixi, quòd Imperium est à Deo approbatiue; Christus enim approbavit Imperium, dum dixit. imago Cæsaris reddatur Cæsari, vt habetur in euangelio. Nisi enim approbasset, illa imago non esset Cæsaris, nec deberet restitui iniusto, & violento creditori; quia violentus possessor non fuisset defensus à Deo in impropria possessione; licet aliqui dicant, quòd ad euitandum scandalum fecit; quod non approbo; quia deterius erat defendere violentum possessorem in violenta possessione. Sed Christus, vt permisit finem Regum Israelis, ita surrogauit Romanos in potestate Imperij; quia manifestè apparet, Romanos monarchiam Christianam occupasse, & hoc non sine domini voluntate; quia vt ait Aposto. ad Romanos. cap. xij. Non est enim potestas nisi à Deo; quæ autem sunt à Deo ordinata sunt. Et etiam Daniel prophetauit in visionibus suis monarchiam Assyriorum, Persarum, Græcorum, & Romanorum, quod non prophetatum fuit sine voluntate Dei. Tertio dico, quòd Romanum Imperium à Deo est formaliter, & effectiue; nam cum tota collectio Christianorum hoc teneat, licet quædam regna de facto non obediant, non est putandum aliud, nisi quòd etiam ipse Deus hoc disponat, qui est caput illius collectionis. Et post Deum Imperator Apostolicus hoc approbat, vt in cap. venerabilem. de electione. & ibi docto. † Ex quibus apparet, quòd Imperator Romanorum est dominus seu protector vniuersalis Christianorū. & vide Abba. in c. nouit. de iudi. qui dicit communem esse opinionem, quòd Imperiū à Deo sit; & à Papa immediate, qui

qui est Vicarius filij Dei. vide Cardin. in c. ecclesia, de iure. & in clemen. fin. de censibus; & in clemen. j. §. ceterum. dicit, quod Imperator recipitur in filium Papæ. Et Imperator etiam dicitur Vicarius Christi in temporalibus. Bald. in l. j. C. de iure aur. annulo. & Imperator vnus debet esse in orbe, qui præsit cunctis regibus. text. in l. de precatio. ad l. Rhodiam, de iactu. & in l. bene à Zenone. C. de quadrien. præscript. & in l. leges. C. de legi. & Cardina. in clemen. j. §. fina. de iureiurando. vide Abb. allegantem multa iura in c. nouit, de iudi. & in c. venerabilem. de electio. Sed Bartholomæus Cassaneus in catalogo gloriæ mundi, in v. parte. & in xxvij. consideratione dicit, quod Itali tenent, quod Imperator est dominus totius mundi. & recitat opiniones Legislarum, & Canonistarum; & refert aliquos Doctos. tenentes contrarium, & nihil dicunt ad propositum. Et ipse recitat in loco iam allegato totam scholam Cæsaream, & Pontificiam tenentem opinionem, quod Imperator sit dominus totius mundi: & nihil respondendo asserit contrarium concludendo, quod regna, & imperia originem habuerunt à violentia. Et ego vltra prædicta allego contra dictum Bartholomæum Cassaneum opinionem Hieronymi canonizatam in c. in apibus vij. q. j. vbi ecclesia, quæ errare non potest, approbando opinionem totius scholæ, canonizauit (vt dixi) verba Hieronymi in d. c. & sunt hæc. In apibus princeps vnus est, & græues vnam sequuntur, Imperator vnus. quæ verba sufficiunt vltra prædicta ad confundendam opinionem dicti Bartholomæi Cassa. optimus tex. ad hoc. in c. futuram ecclesiam. xij. q. j. vbi Melchisedes Papa sic inquit; Futuram ecclesiam Apostoli in gentibus præuidebant. idcirco prædia in Iudæa minimè adepti, sed præcia tantummodo ad fouendos egentes. At verò cum inter turbines, & adueria mundi succresceret ecclesia, ad hoc vsque peruenit, vt non solum gentes, sed etiam Romani principes, qui totius orbis monarchiam tenebant, ad fidem Christi, & baptismi sacramenta concurrerent: E quibus vir religiosissimus Constantinus primus fidem veritatis patenter adeptus, dedit licentiam per vniuersum orbem suo de gentibus Imperio

non solum fieri Christianos, sed etiam fabricandi eccle-
 sias; & prædia constituit tribuenda. Denique idem præfa-
 tus princeps donaria immensa contulit, fabricam templi
 primæ sedis beati Petri instituit, adeo ut sedem imperia-
 lem relinqueret, & beato Petro, successoribusque suis
 profuturam concederet. hæc ille sanctus Melchisedes Pa-
 pa. † Et intellige, quod Imperator sit dominus totius mun-
 di ratione protectionis, & iurisdictionis secundum glo. &
 Docto. in princ. ff. forum. Domini verò rerum sunt singu-
 lorum. Sed ipse est princeps totius orbis, & ipsius est le-
 ges condere, ac tollere, ac corrigere. l. j. & ij. C. de veteri
 iu. enucl. unde etiam dicitur pater legum, cui sunt leges
 subiectæ, ut in auct. de inaccessib. nuptijs. §. dubitatum. col-
 la. ij. Et appellatur pater, & anima legum, ut nota. in auct.
 de fide instr. colla. vj. Et dicitur lex animata in terris, ut
 in auct. de consuli. §. fina. colla. iij. † Item Imperator post
 Deum eiusque vicarium, scilicet dominum Papam, dicitur com-
 munis hominum pater, ut in auct. neq; virum, §. quod ex
 dote. in fine. colla. viij. & in auct. de fide instrum. §. j. dici-
 tur, quod imperium Deus de cælo constituit, & Bart. in
 l. non ambigitur. ff. de legi. & in l. fin. C. de legi. dicit, quod
 Imperator solus potest leges condere, & appellatur Ponti-
 fex. Cardinalis in dicta Clemen. j. §. ceterum. Item ipse
 Imperator ex causa potest transferre rerum dominia, ut no-
 tatur in l. item verberatum. ff. de rei vendica. & in c. j. de ho-
 micidio, lib. vj. & potest tollere actionem, & exceptionem.
 ita Alex. post gloss. in l. iij. §. si is pro quo. ff. quod quisque
 iuris, & in rub. ff. si cert. petat. Et potest tollere ea, quæ sunt
 de iure civili, secundum Alex. ubi supra: & cum clausu-
 la, non obstante; vel cum clausula, ex certa scientia. Et po-
 test tollere dominium ex sententia quæsitum: quod est de
 iure civili. Alexan. in j. constitutio. ff. forum. §. omnem. & est
 supra ius civile. c. proposuit, de concessione præben. Un-
 de Imperator potest tollere ius civile. Inno. in cap. quæ in
 ecclesiarum, de constitu. & Pau. de Cast. in consi. cv. Et po-
 test confirmare contractum nullum ex defectu iuris posi-
 tivi, quando de præiudicio alicuius non agitur, Paulus in
 dicto consilio. Et potest delegare causam, quod sententiam
 sic

sic proferat. Bal. in c. j. si de inuestitu. lis oriatur inter do-
 minum, & vassallū, sicut Papa potest. notatur in c. Rainu-
 rius. de testamen. Sed sine causa Imperator non potest au-
 ferre bona priuatorum, nisi ex causa publicæ utilitatis, vt
 in allegata. l. item verberatum. §. j. ff. de rei vendicatio. &
 ibi Bar. & l. Lucius. ff. de euictioni. & Cardina. in clemen-
 ti. ij. ver. ceterum. de re iudica, & plenius per Alexan. in j.
 constit. forum. & in consi. xcij. in iij. parte. & in rub. ff. si
 certum pet. & in consi. xxxvj. in j. parte. Et ibi dicit, quan-
 do præsumatur causa iusta. & Abb. in c. venerabilem. de ec-
 lectio. & Pau. in consi. cv. & doc. in l. si. C. si contra ius, vel
 utilitatem publicam. Pau. de Cast. in l. ex hoc iure. ff. de ius-
 sti. & iur. & in l. si hæredis seruus. de lega. j. Bal. & docto. in
 l. rescripta. C. de preci. Imperatori offeren. & in j. consi. i.
 Codicis. §. quibus. Ioan. And. in c. j. de summa trini. & fide
 catho. in ult. nouella. Inno. in c. quæ in ecclesiis de co-
 sti. hoc intellige si sit consuetudo, quod auferat ob neces-
 sitatem; quo casu debet soluere preciū; intellige in neces-
 sitate priuata. & ita loquitur tex. in l. venditor. §. si consi-
 ff. commu. prædiorum, & vide ad hoc etiam tex. in l. si lo-
 cus. §. j. ff. quemadmodum serui. amitta. Sed ex causa pu-
 blicæ utilitatis conseruandæ tunc Imperator non tenetur
 soluere precium rei; quia propter publicā utilitatem cle-
 ricis potest imponi onus collectarum, quando publica u-
 tilitas non potest conseruari sine subsidio clericorum; &
 sic generales immunitates, & priuilegia non extenduntur
 ad casum, in quo necessitas soluendi imminet gratia pub-
 licæ utilitatis conseruandæ, quia tunc domus regia, nec
 sacrosancta ecclesia liberatur. allego ad hoc bonum textū
 in l. j. C. vt nemini ab empti. speci. lib. x. & etiam allego op-
 timum tex. in l. nullus. ij. in ordine. de cur. public. lib. xij.
 vbi Bart. dicit. Nota istam legē contra clericos, vt propter
 istam societatem, quæ venit in comitatu depredando, cura-
 rendo, & occidendo, vt possint clerici grauari ad datia, &
 collectas, vt contra dictas gentes reparetur. Et fauore pu-
 blicæ utilitatis multa conceduntur. Bar. in l. si alius. §. et
 autem. ff. quod vi. aut clam. & in l. ij. ff. ad l. Rhodiam de
 iactu. Et sic iste punctus remanet expeditus.

† Et ad propositum Papa ubiq; habet plenam, liberam. 6
que dispositionem beneficiorum. Card. in clemen. j. ne
lite penden. Et in tantum pertinet, quod potest quem pri-
uare suo beneficio sine causa. notatur in c. per principalem.
ix. q. iij. & in c. j. x. distin. & in c. omnis. xij. q. j. quia voca-
tus est in plenitudinem potestatis. vide Abbatem in c. trā-
slato. de cōstitutionibus. Imolam in c. ad supplicationem.
de renuncia. Dominic. in ca. in istis. iij. distin. & in c. j. x.
dis. & dicit Dominicus in c. si gratiose. de rescrip. lib. vj. in
penul. columna. quod Papa in titulis beneficialibus habet
voluntatem pro ratione.

Et ¶ ut ad materiam nostram redeamus, Imperator po- 7
test tollere ius alteri quæsitum. Paul. de Cast. in consi. cv.
& consi. ccxxx. & Specular. in tit. de lega. §. iij. ver. sed nūc
quid legatus. intellige cum causa. Paul. de Cast. in consi.
clvj. Inno. in c. nouit. de iudi. & vide ibi Abb. in c. sugge-
stum. de decimis. & Pau. in consi. ccxvj. Item Imperator
potest concedere minori administrationem suorum bo-
norum, non alius inferior. Bar. in l. iij. de mino. Item Impe-
rator debet iudicare secundum conscientiam suam. Bar. in
l. vnica. C. vt quæ defunt ad duo. Sed licet habeat dominiū
generale, non habet particulare. Bar. in extravaganti. ad re-
primendum. ver. totius orbis. Alex. in consi. lxxvj. in ij. par.
Abba. in c. venerabilem. Et Imperator solus potest man-
dare, sic facias. Sed inferiores mandant, iustitiam facias.
Inno. in c. significantibus. de officio delegati. & Bal. in c.
j. si inter domi. & vassalum lis oriatur. Et an Imperator
possit tollere ius succedendi, dic. quod non. vide Paul. in
consi. cclxxxiiij. incipienti. in facto presenti non intendo
sedulari. Sed quando Imperator incipit cognoscere de cau-
sa, omnibus alijs iudicibus censetur impositum esse silen-
tium. Inno. in c. cum M. Ferr. de consi. Bal. in c. adhuc. de
pace iura. firman. Et curia Imperatoris dicitur communis
patria, in qua potest quilibet conuenire. glo. & doct. in c.
fina. de foro compet. Sed Imperator non potest permitte-
re vsuras, vt in c. non licet. x. dist. Et licet sit solutus legibus
vt in l. princeps. ff. de legi. de equitate debet vivere legib⁹,
vt in l. digna vox. C. de legi. & in l. ex imperfecto. C. de
testam.

testam. vbi dicitur; Nihil tamen tam proprium Imperij est, quam legibus viuere. Et licet sit solutus legibus, non tamen est solutus moribus, & ratione Bald. in l. ij. C. de seruituti. & in l. princeps. iam allegata.

8 † Et vbi est Imperator, præsumitur esse multitudo nobiliū, vt in l. omnium. & ibi Bar. C. de testa. Sed debet recordari de his, quæ gessit, vel concessit, vt in l. j. & ibi Bal. C. de euictio. Item Imperator & Papa possunt priuilegiare contra iura; inferiores non: & etiam legitimare. Bal. in l. j. C. de iure aureorum annulo. Intellige quo ad temporalia per. cap. per venerabilem. qui filij sint legi. Bar. in auct. qu. mo. na. si. legi. §. penult. Et potest reuocare priuilegium suum sine causa, licet alteri sit ius quæsitum. Bal. in l. qui se patris. C. vnde liberi. vide Alex. consi. c. j. parte. nisi pro eo habuerit pecuniam. Bar. contrarium not. in l. titius. ff. de obsequijs à liberis. Card. in clem. j. de testibus. per l. ij. C. de officio præ. preto. Et excelstitudo Imperatoris est in temporalibus; Papæ vero in temporalibus, & in spiritualibus. Card. post gl. in clem. j. de iureiuran.

Non tenetur Imperator scire singulares consuetudines; sed nec præsumitur eas scire. not. in c. j. de consi. in vj. Bal. in auct. nauigia. C. de furtis. Et Bar. in l. præscriptionem. C. si contra ius, vel vtili. publi. Et Imperator potest præscribere contra quemcunque. Bal. in l. ij. C. de serui. & aqua. Et simplici verbo ei creditur, vt in ca. nobilissimus. xcvij. distinct. & Pau. de Cast. in consi. xxxij. Et creditur in facto proprio, & sine die, & consule. Bal. in l. ex his. vlt. colum. C. de testa. militum. & Pau. in d. consi. vide etiam Cardin. in clem. ij. de re iudi. Et potest etiam testari, & testamentum reuocare. l. cum hæredes. & ibi Bal. C. qui testamentum. facere possunt. † Et non potest diuellere vassallum de feudo sine culpa. glo. & ibi Bal. in ca. j. §. notandum. qui feud. dare pos. & in c. j. de iure nat. q. ego crederem esse verum, nisi feud. esset precariū. Et potest punire subditum de delicto vbicunque commissio, quia est dominus mundi. Bal. in l. fina. C. de eunuchis. Et potest confiscare bona subditi etiam pro delicto commissio extra territorium. Bal. in l. fin. C. de commerci. merca. Et non potest inuadenti castrum

frum alterius, confirmare inuasionem in præiudiciu
domini castri. Bal. in cap. j. de naturali feu. & in l. authorita-
tem. C. vnde vi. Sed bene potest absoluere subditos Re-
gis à fidelitate. vide glo. & Cardin. in cle. ij. de re iudic. Sed
licet possit supplere defectum iuris positiui, non potest au-
ferre defensionem, & alia iura naturalia. Cardin. in clem. ij.
§. ceterum. de re iudic. & in clem. eadem dicit Cardin.
quod supplet omnem defectum solemnitatis omiffæ, si
alias rite, & recte procedit. Et idem dicit in Papa in suo fo-
ro per. cap. j. de transactioni. & per. c. hoc quippe. iij. q. vij.
Imperator etiam restituit ad famam, etiam in terris eccle-
siæ. Bal. in margari. verbo. collegium. ver. j. per totum. Ale-
xan. in l. infamem. de public. iudi. † Et potest in qualibet
ecclesia Alemanix facere recipi vnum canonicum. Specul.
in tit. de præben. vers. item nota, quod Imperator. & ibi
Bal. in additio. Et Imperator potest esse iudex in causa pro-
pria, & fisci. l. proxime. & ibi Bart. ff. de his, que in testa. de-
le. Bar. in l. & hoc ita. §. libertus. de hæred. insti. Bal. in l. cū
antiquioribus. & in l. & est receptum. de iurisd. om. iudi.
& ibi dicit Alex. idem esse in Rege Francorum. Sed omnes
Reges tenentur ad tributum Imperatori, etiam pro capite
suo, nisi probent se esse exemptos. glo. in cap. Adrianus.
lxij. dist.

Et vltimo nota, quod Reges Hispaniæ non subsunt im-
perio, quia regnum ab hostium faucibus eruerunt. gl. in c.
Adrianus. ij. in ordine. lxij. dist. Bal. in l. ex hoc iure. ff. de
iusti. & iure. vbi dicit; In Hispania si in totum deficeret
progenies regia; regnicolæ possent eligere Regem, de iu-
re gentium. & vide Oldra. in consi. lxix. Tamen Abbas in
cap. nouit. de iudici. dicit; quod Rex Franciæ etiam non re-
cognoscit Imperatorem; sed de facto, & omnes tenent. Et
in c. per venerabile, qui filij sunt legitimi. & Specu. in tit. de
appell. §. videndū, tenet etiā, & Nicol. de Neap. disputauit
tale in tit. de patria potestate. insti. vbi videbis, & vide Bar.
in l. infamē. ff. de pub. iudi. licet Imperator sit superior, &
dominus omnium prouinciarū, vt in cap. Adrianus. lxij.
dist. & omnium nationum. item omnium Regum, vt in c.
capibus. vij. quæst. j. & cap. futuram. xij. quæst. j. Paris de

744 SPEC. SVM. ROM. PONT.
 Puteo in tractatu de syndica, scribendo de excessibus Im-
 peratoris dicti Imperator excedit xj. modis; ad quem re-
 mitto. Et quis in electione Romani Pontificis excede-
 bant, fuit sublata potestas eligendi, vt in cap. quia sancta
 verum. lxiiij. distin.

DE IMPERIO, ET DE TRANSLA-
 tione Imperij ad Germanos.
 Cap. LV I.

SVMMARIVM.

- 1 Per quem, & qua de causa, Imperium ad germanos transla-
 tum fuerit.
- 2 In actis Imperatoris que & quos requirantur.
- 3 Tria recipit ab ecclesia Imperator. Item & quod duplici corona
 vaneatur, & à quibus personis sibi corona imponatur.
- 4 Quo tempore translatum fuerit Imperium a Græcis in Germa-
 nos, in persona Caroli.
- 5 Papa in specialem filium Imperatorem recipit.
- 6 Romanorum Rex, antequàm in Imperatorem coronatus
 vtrum administrare possit.
- 7 Quanta fuerit Caroli. V. Imp. clementia, ignoscendo illi, qui
 tra ipsum rebellionem commiserant.
- 8 Qui fuerit primus, & secundus Imperator.
- 9 A Christo Imperium approbatum fuit.
- 10 Imperator Constantinopolitanus vniuersalis erat Imperator
 tam Romanorum quam aliarum prouinciarum.
- 11 Reges à quo debent coronari. Possunt etiam Imperator eligi
 in natione. Item liberali, gratioso, & non auctus esse debet
 & per Papam in aliquibus corrigi potest.
- 12 Vacante Imperio, cui nunc compesas iurisdiclio in tempo-
 ribus.